

מסורת הש"ס

(א) מ"ק י"ג, (ב) [שם], (ג) א, (ד) [שם ע"ש], (ה) ט"ו ונ"ה, (ו) [שם] מ"ח יומא נ"ד: כ"ה (ז) [שם] מ"ח מ"ק כ"ב, (ח) [שם] מ"ח מ"ק י': ד"ה מולא,

»

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אדעתא ב' אבל אם יורע ואינו מבין לקנות עיין גיטין דף קא ע"א מ"ח ד"ה ליקט:

»

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושלח בנאל אדעתא דלעלא. י"ב ובמ"ק דף י' ע"ב איכא להדיא אישכא: (ב) שם חלה הוא גברא רפיק: (ג) רשב"ם ד"ה שלח וי' מכסה פסר ואע"פ וכו' משקא את השדה ומטיב ומנגב: (ד) ד"ה אדעתא דדיקלא כדי שגדל הדקל כ"ל ומיבט ק"י נמחק: (ה) ד"ה דני דרי וכו' יחא כ"ר לחורש שם ולקוט: (ו) ד"ה מולא במולא וכו' תפסי וגירר לאתעמיה: (ז) חס"י ד"ה מולא וכו' הריי דאוריג"ס הכא נשמע וכו' לדמיש ל"ך כהנא, י"ב מימא על הסימ' שלח הנינו דממ"ק דף י' ע"ב איכא להמיל אישכא ונחלא שכלא הוא ט"ס וי"ל אישכא:

»

מוסף תוספות

א. ואיכא הו"ל דמילא בבנא ונצא במולא אדעתא דבי דרי, ריטב"א, ועיין מ"ק י': תוס' מולא, דין גימס היר"ף, ב. [ו'] ואין מן תיקון חסות ואינו צריך שם להשוות כל כך ולפיק לא קנה, שם, ג. כדכתוב (ישעיה מא) הנה שמתוך למורד חרוץ וכו' חרוש הרים ותדוק, שם.

»

רבינו גרשום

לפת כפילי ארעא דגרי, ששתל לפת בארעה דגרי בבקעה דבאותה שעה לא שבח ולדחוי חזקה: דפשוה דיקלא, שעוקר קצת הענפים של דקל של גר: אדעתא דדיקלא, אמר לצורך הדקל מתכוין שיגדיל יותר וישבח חור חזקה וקני: אם לצורך חיותא. להאכיל הענפין והולכין להבטחו לא קני הדקל, דוכי וביא, שמכבד ומכיר את השהה אדעתא דארעא כדי שהתא נוחה לחורש ולורוע קני: אבל אם אדעתא דציבי, לקלט העצים להשקא לא קני: ותקיל תיקלא, למשוך קרקע השדה: אדעתא דארעא, שהתא נוחה לחורש ולורוע קני: אדעתא דציבי, דבי דרי, לחבוט שם חסות: מוליא, תל: בנצא, חרוץ: שקל מוליא במוליא, שנטול להאכיל חיותא. נותן סביב התל כדי להרחיב, בנצא שנטול מצדי הגומא ומשליך למטה בקרקעית כדי להשוות ולהרחיב (א) שפעמים טוכי האחד כמו אמת המים שמשקה בכל השדה: פתח תרי בבי, חרוש אדעתא דארעא: (ב) ומציא המים באחר היינו אדעתא דכוורי: בתפשיחא, בכנסי הגר ולא היתה לנקות כל האילן ביחד אלא כדאמר לעיל: אחא חד גברא רפך ביה, חפר תחתיו שעידרו כמו שחופרין תחת האילנות: אלא בעזרתא, בצור ציזיר כבולתיה:

המסומנות שניכרת בין השרות שהמציגם גבוהין סביבה ודאי של גר: ניכוש, חפירת יד:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

וּשְׂדֵא לִיפְסֵא צִי פִילִי. שזרע לפת בתוך נקעים של קרקע הגר ולא כיסה עפר ולא עשה כלום כי אם זריקת הלפת בתוך החרין לא הוּא חזקה שהרי לא עשה שום מיקון בקרקע והשלכת זרע בקרקע אינו מעשה אלא אם כן זורע ואח"כ מכסהו (א) ואע"פ שגדל הלפת וגרש

בקרקע היום ולמחר ממילא הוּא

דקשצח ולא דמי לרפך זה פורתא

דמעשה קעביד בגוף הקרקע ומשצח

הקרקע מיד בחרישה זו וכן נמד לה

מיא דלמרון לעיל [נג]. הרי משקה את

השדה ומנגב את הקרקע אבל

האי מאי קעביד ואכילת הלפת נמי

אינה חזקה דאכילת פירות אינו קונה

ולא הוּא חזקה לקנות שהרי אינו

עושה בלקיטת הפירות ולא באכילתם

שום מיקון בקרקע שיהא דומה לנעל

גדר ופרך וגם לא להציע מלעות

בנכסי הגר [נג]. דתם קמיתיהי גופו

מן הקרקע וקמשמשא ליה קרקע

כעבד לרב והכי נמי אמרינן לקמן

בשמעתין [טו]. והרי אכילת פירות דנכסי

חבירו קנה לענין חזקת שלש שנים

להיות אכילת הפירות של שלש שנים

עומדים במקום שטר ובנכסי הגר

לא קנה כלומר לגבי לקנות קרקע

ובחזקה דנעל וגדר לא הוּא חזקה:

פִילִי, כמו פילאי: **דפשא** דיקלא, כמו

ויפשחי (יב"ב א).

נטול מן הענפים ויש

שמפשיח אותו לצורך הדקל לפי שענפיו

מנובים ואין מניחין אותו ליגדל

ומהניא ליה הפשיחא כיומור בכרס:

אדעסא דיקלא, כדי שיגדל (ו):

קני, הדקל: **אדעסא** הידועא.

אם מפשיחו לצורך בהמתינו להאכילן

ואינו מתכוין להנאת הדקל ומיהו

בלקיטת הענפים מתכוין הוּא להחזיק

בדקל ולקנותו בחזקה זו לא קני ואע"ג

דממילא מהני לדקל כיון דאינו מתכוין

לתקן הקרקע דומיא דנעל וגדר אלא

ללקיטת פירות מתכוין לא הוּא חזקה

וכמתחזיק שלא מדעת דמי וכו' קאמר מתכוין אינו לקנות בלקיטת זו הרי הוּא כמו שחולץ בשוק ואומר רוצה אני להחזיק בשדה פלוני דכדיבור

בלא מעשה לא הוּא חזקה דתמיני צענין שיעשה מיקון בקרקע צדיים וצאותו מיקון יחא מתכוין לשם מיקון כדי להחזיק: **היכי**

דמי, מנא ידעינן אי אדעתא דדיקלא או אדעתא דחיותא עבד שלא יוכל לכפור ולטעון אדעתא דדיקלא עבדי: **מהאי גיסא ומהאי גיסא**, אם

מכל דרדין ליקט כאן מעט וכאן מעט אדעתא דדיקלא שכן מנהג לעשות כדי האי גוונא הוּא דאיכא למימר אדעתא דדיקלא ואע"ג דאיכא

למימר נמי אדעתא דחיותא מסתמא כל אדם אדעתא להחזיק מתכוין וכל היכא דאיכא למימר הכי והכי אמרינן אדעתא למיקני מכיון: **כולה**

מחד גיסא, מקלקל הוּא את האילן שמגלהו כולו מזד אחד וההוּא ודאי אדעתא דחיותא לחוד מכיון דלאילן לא חייש: **האי מאן דוכי**

ויציא, מכבד ומטירה את השדה מניקסמים ועשצים רעים: **אדעסא דארעא**, שתתא נוחה לחרוש: **אדעסא דציבי**, לקלט עצים לשרוף לא

קני דכל לקיטת פירות לא קני: **שקל רבציו וזוטרי**, איכא למיתלי אדעתא דארעא אבל שבק זוטרי ליכא למיתלי אלא אדעתא דציבי

לחוד גדוליים הראוין לשריפה מלקט: **דאסקיל סיקלא**, מסיר המכשולות ומשהו פני הקרקע שמהא חלקה ולא תכשל המחרישה ותשצר:

קני, דדמי לחורש: **דבי דרי**, גורן לדוש שם צבואה דכיון דקרקע זה לחרישה עומד ולא לגורן ואף לאחר שיחליקנו לגורן ויתצוט שם

חטיין יחא לריך (א) שם לחרוש ולזרוע נמנא שאין גורן זה כאן כי אם קלקול ואין זה מתקן השדה כי אם מקלקל וכל מיקון שסופו לסתור

אינו אלא קלקול ומעיקרא לא מתקן הוּא ולא דמי לנעל וגדר ורפך ביה פורתא והשקאת מים שכל דברים הללו אין סופן לסתור אבל

גורן זה סופו לקלקלו ולסתור דעיקר דארעא לחרישה קיימא אבל אם רצה לעשות שם גורן קצוע לעולם נראה צעני דקני דאין לך חזקה

גדולה מזו: **מוליא**, תל: **נאלא**, גומא: **שקל מוליא וּשְׂדֵא בננלא אדעסא דארעא**, לקח התל והשליך בגומא נמנא שהשוה כל הקרקע איכא

למימר דלחרוש עשה שלא תתעבד המחרישה: **מוליא צמוליא ונאל בננלא**, התל הרחיב במקומו והשפילו ונותן מגבשו סביבתו ללדדין שלא

יחא זקוף כל כך וכן ננאל בננלא שפתי הגומא השפיל (א) וגדר לאתמעימה ונעשית הגומא חלקה הרי הגומות לצד והתלים לצד והרי

יש כאן מקומות מקומות חלקים כל אחד לצדו: **אדעסא דצי דרי**, ראי הוּא לחבוט חטים ולא לחרישה. וכל החזקות הללו הן

בנכסי הגר בין צמתנה בין צמכר והאחין שחלקו: **דפסח מיא**, שיכנסו בשדה: **פסח פרי צבי**, אחד לצד הנהר ליכנס המים ואחד

לצד שני ללאת: **אדעסא דכוורי**, לצוד דגים נתכוין ולא להשקות השדה דאי להשקות השדה מתכוין היה לו לעשות פתח אחד ויתעכבו

שם המים וגם הדגים יהו נלודין שם מליליהן: **בתפשיחא**, כדאמרן לעיל דפסח דיקלא אדעתא דחיותא כולה מחד גיסא: **רפך**

מוסיפ פורסא, דהיינו עודר תחת האילן דמהני ליה כחורש לחרישה: **כדמתחזקי אינשי**, אדעתא דדיקלא דהיינו מהאי גיסא ומהאי גיסא:

הצר לורה, לזרת חיה או עוף: **בנכסי הגר**, בכתלי הצית אבל סיווד וכיור דלמר לעיל (דף נג): אמה כנגד הפתח לאו היינו לזרת

בציה אלא ליזרים בעלמא מעשה זעזועים ופרחים אבל לזרת חיה או עוף חסובה ודי בחדא ולא צענין אמה ולא כנגד הפתח: **דרב**

לא קנה לגינתא דצי רב, גינה הסמוכה לבית מדרשו והיתה של גר ומת וקנאה רב צדך שעשה זה לזרה להחזיק בה. ומכללל דהך

בקרקע קנה כולה דהיינו רפך זה פורתא וכוונן קרקע שעומד לחרישה אבל צבית לא הוּ חזקה וי"ש מכר וי"ש נכסי הגר קנה כולה: **לא קנה**

אלא מקום מנושו בלנד, ודוקא נכסי הגר אבל מכר וקבל זוזי אפילו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן קנה כולן כדאמר שמואל

בפרקי קמחא צ"ק [יג] וקדושין [נז]: וכדפרישית לעיל (דף נג): ובהך פלוגתא הלכתא כרז דהא ר"ג עבד עובדא כוותיה דרב לקמן בשמעתין:

בבא בתרא פרק שלישי בבא בתרא

גד.

אדעתא דציבי לא קני. ואע"פ שמתקן הקרקע וכן פסח דיקלא

אדעתא דחיותא אע"פ שהדקל מיתקן צדך דלעולם

לא קני אלא אם כן מתכוין לקנות כדאמרין לעיל לקנות את חציזתה

אף אותה לא קנה כיון שלא נתכוין לקנותה וציצמות פרק ר"ג

(דף נג): אמר הא למה זה דומה

לעודר בנכסי הגר וכסבור שלו הן

דלא קנה ובהפדה (צ"ק דף מט: ושם)

אמר דהמתחזיק בשטרותיו של גר מהו

מאן דמתחזיק בשטרא אדעתא דארעא

הוּא מתחזיק ובארעא הא לא אחזיק

ושטרא נמי לא קנה דלאו דעתיה

אשטרא או דלמא דעתיה נמי אשטרא

ואין להקשות דאע"ג דאין דעתיה

אשטרא אמאי אין ידו קונה לו שלא

מדעתו כמו חלדו דחצר מתורת יד

איתרבצי דהא דחצר קונה לו שלא

מדעתו היינו שאינו יודע היה הוּא

בחלדו ואם היה יודע היה רוצה לקנות

אבל אם יודע ואין מתכוין לקנות לא

קני וא"ת מנא בגל או כזותל ישן

דמנן באלו מציאות (צ"מ דף כה): הרי

אלו שלו מפני שיכול לומר של אמוריים

הוּא אמאי לא קניא ליה חלדו וי"ל

דבדבר שאין הווה שימצא לא קנה

חלדו שלא מדעת:

מוציא במהאי ב'ו, הקשה ה"ר

יוסף דאורליינ"ש (א) משמע

שצריך קרקע שזה לחרישה יותר

מלדישה ואנן סהדי דלדישה לריך

הרבה יותר שזה וחלק^א ומה שפירש

נמי צקונו' דאם עושה אדעתא דגורן

קצוע קני היכי ידעינן אי עבד

אדעתא דגורן קצוע או אינו קצוע

והיה מפרש דצי דרי להכא היינו

להעמיד שם בהמות^ב כמו אצי דרי

חושבנא (שם דף נג). דלקמן (דף טו).

מן דבהעמדת בהמה לא קני ור"ת

השיב לו שם היו דשים צמורייגים ולא

היו צריכין להשוות קרקע כל כך^ג:

ושאינה

דכדיבור

היכי דמי, מנא ידעינן אי אדעתא דדיקלא או אדעתא דחיותא עבדי: **מהאי גיסא ומהאי גיסא**, אם

מכל דרדין ליקט כאן מעט וכאן מעט אדעתא דדיקלא שכן מנהג לעשות כדי האי גוונא הוּא דאיכא למימר אדעתא דדיקלא ואע"ג דאיכא

למימר נמי אדעתא דחיותא מסתמא כל אדם אדעתא להחזיק מתכוין וכל היכא דאיכא למימר הכי והכי אמרינן אדעתא למיקני מכיון: **כולה**

מחד גיסא, מקלקל הוּא את האילן שמגלהו כולו מזד אחד וההוּא ודאי אדעתא דחיותא לחוד מכיון דלאילן לא חייש: **האי מאן דוכי**

ויציא, מכבד ומטירה את השדה מניקסמים ועשצים רעים: **אדעסא דארעא**, שתתא נוחה לחרוש: **אדעסא דציבי**, לקלט עצים לשרוף לא

קני דכל לקיטת פירות לא קני: **שקל רבציו וזוטרי**, איכא למיתלי אדעתא דארעא אבל שבק זוטרי ליכא למיתלי אלא אדעתא דציבי

לחוד גדוליים הראוין לשריפה מלקט: **דאסקיל סיקלא**, מסיר המכשולות ומשהו פני הקרקע שמהא חלקה ולא תכשל המחרישה ותשצר:

קני, דדמי לחורש: **דבי דרי**, גורן לדוש שם צבואה דכיון דקרקע זה לחרישה עומד ולא לגורן ואף לאחר שיחליקנו לגורן ויתצוט שם

חטיין יחא לריך (א) שם לחרוש ולזרוע נמנא שאין גורן זה כאן כי אם קלקול ואין זה מתקן השדה כי אם מקלקל וכל מיקון שסופו לסתור

אינו אלא קלקול ומעיקרא לא מתקן הוּא ולא דמי לנעל וגדר ורפך ביה פורתא והשקאת מים שכל דברים הללו אין סופן לסתור אבל

גורן זה סופו לקלקלו ולסתור דעיקר דארעא לחרישה קיימא אבל אם רצה לעשות שם גורן קצוע לעולם נראה צעני דקני דאין לך חזקה

גדולה מזו: **מוליא**, תל: **נאלא**, גומא: **שקל מוליא וּשְׂדֵא בננלא אדעסא דארעא**, לקח התל והשליך בגומא נמנא שהשוה כל הקרקע איכא

למימר דלחרוש עשה שלא תתעבד המחרישה: **מוליא צמוליא ונאל בננלא**, התל הרחיב במקומו והשפילו ונותן מגבשו סביבתו ללדדין שלא

יחא זקוף כל כך וכן ננאל בננלא שפתי הגומא השפיל (א) וגדר לאתמעימה ונעשית הגומא חלקה הרי הגומות לצד והתלים לצד והרי

יש כאן מקומות מקומות חלקים כל אחד לצדו: **אדעסא דצי דרי**, ראי הוּא לחבוט חטים ולא לחרישה. וכל החזקות הללו הן

בנכסי הגר בין צמתנה בין צמכר והאחין שחלקו: **דפסח מיא**, שיכנסו בשדה: **פסח פרי צבי**, אחד לצד הנהר ליכנס המים ואחד

לצד שני ללאת: **אדעסא דכוורי**, לצוד דגים נתכוין ולא להשקות השדה דאי להשקות השדה מתכוין היה לו לעשות פתח אחד ויתעכבו

שם המים וגם הדגים יהו נלודין שם מליליהן: **בתפשיחא**, כדאמרן לעיל דפסח דיקלא אדעתא דחיותא כולה מחד גיסא: **רפך**

מוסיפ פורסא, דהיינו עודר תחת האילן דמהני ליה כחורש לחרישה: **כדמתחזקי אינשי**, אדעתא דדיקלא דהיינו מהאי גיסא ומהאי גיסא:

הצר לורה, לזרת חיה או עוף: **בנכסי הגר**, בכתלי הצית אבל סיווד וכיור דלמר לעיל (דף נג): אמה כנגד הפתח לאו היינו לזרת

בציה אלא ליזרים בעלמא מעשה זעזועים ופרחים אבל לזרת חיה או עוף חסובה ודי בחדא ולא צענין אמה ולא כנגד הפתח: **דרב**

לא קנה לגינתא דצי רב, גינה הסמוכה לבית מדרשו והיתה של גר ומת וקנאה רב צדך שעשה זה לזרה להחזיק בה. ומכללל דהך

בקרקע קנה כולה דהיינו רפך זה פורתא וכוונן קרקע שעומד לחרישה אבל צבית לא הוּ חזקה וי"ש מכר וי"ש נכסי הגר קנה כולה: **לא קנה**

אלא מקום מנושו בלנד, ודוקא נכסי הגר אבל מכר וקבל זוזי אפילו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן קנה כולן כדאמר שמואל

בפרקי קמחא צ"ק [יג] וקדושין [נז]: וכדפרישית לעיל (דף נג): ובהך פלוגתא הלכתא כרז דהא ר"ג עבד עובדא כוותיה דרב לקמן בשמעתין:

ושאינה

עין מושפטי

נר מצוה

רלב א מיי פ"ב מהל' וביא ומתנה הל' י סמג עשין ע"ש ט"ש ח"מ סי' ע"ה סעיף כג: רלב ב ג מיי שם הל' ד ה ט"ש"ע שם סעיף יז: רלב ד ה מיי שם הל' ה ו ט"ש"ע שם סעיף יח: רלו ו ז מיי שם הל' ו ז ט"ש"ע שם סעיף יט: רלו ח ט מיי שם הל' ז ח ט"ש"ע שם סעיף כ: רלב י ב מיי שם הל' ב סמג שם ט"ש"ע שם סעיף יב: רלב ל מיי שם הל' ד ט"ש"ע שם סעיף יד: רב מ מיי שם פ"א הלכה י סמג שם ט"ש"ע שם סעיף ג:

»

מוסף רש"י

דשדא ליפתא ב'ו פילי. נטע לפת בגומא שמהא בקרקע הגר ולא חפרה הוּא דאי חפרה בנכסו ראשון קנה (שנובין כה). לא הוּ שבהא. ולאו חזקה הוּא ואנן נעל גדר ופרך כל שזא שומר דמה ויחוי חזקה (שם). במוליא קא שבה. והיחא שמהא לאו איחוי מחזיק כה אלא לפת הוּא דשנה ואיל (שם). דפשוה דיקלא. שומר דקלקל מן הענפים שבו (חור"ק י'). דשעת, לשון פיקוק (יב"ב ג יא). שקל מהאי גיסא ומהאי גיסא. ענינים יבשים שבו היינו אדעתא דקלקל (חור"ק י'). דלאויין דחיותא. דלאויין דחזקה. דקניקל מן הענפים דמחד גיסא בין ענינים שניהם שטועל (שם). אדעתא דארעא. דלכדי לקטן שיהא לזרוע הקרקע שטועל גדולים וקטנים (שם). אדעתא דציבי. אם לקטן אדעתא דציבי, דנקט שמכבד את הקרקע מעלים קטנים עשליה שטועל (שם). אדעתא דארעא. דלכדי לקטן שיהא לזרוע הקרקע שטועל גדולים וקטנים (שם). אדעתא דציבי, דנקט שמכבד את הקרקע מעלים קטנים עשליה שטועל (שם). דאחזיקל תיקלא. שחופר משם האדמה (שם). אדעת